

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 41/2023)

София, 25 октомври 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на тютюн	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	4
2.	Есенна кампания	5
3.	Външна търговия с основни земеделски култури	5
3.1	Зърнени и маслодайни култури	5
3.2	Плодове и зеленчуци	6
4.	Цени	7
4.1	Зърнени и маслодайни култури	7
4.2	Плодове и зеленчуци	8

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

При съществено по-ниски средни добиви и по-малък размер реколтирани площи до момента, оперативните данни към 19 октомври 2023 г. сочат намаление на продукцията от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно съответно с 21,1% и 14,3% спрямо година по-рано.

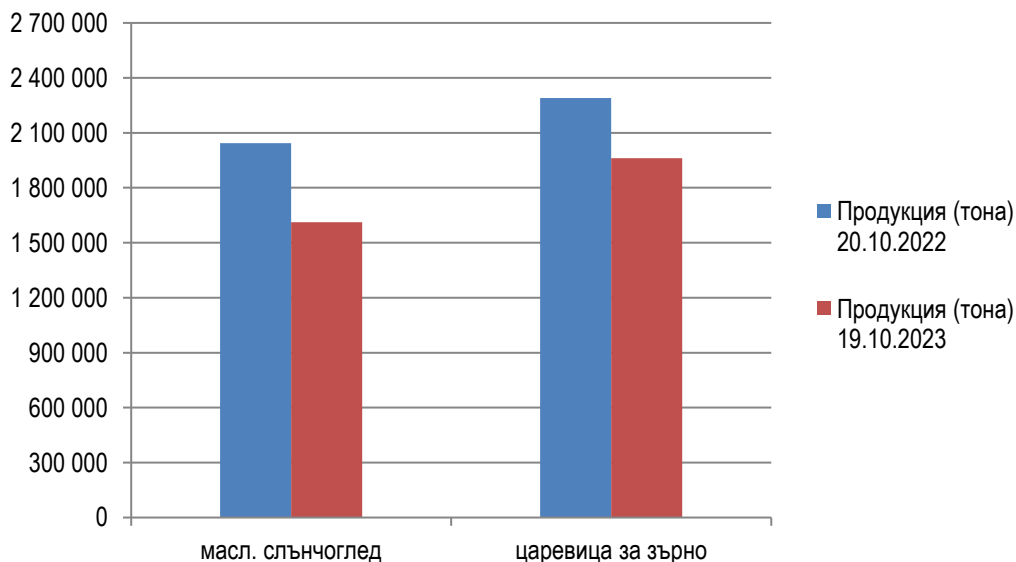
Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 19.10.2023 г., ха

	Площи за реколтиране, ха		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	20.10.2022	19.10.2023	20.10.2022	19.10.2023	20.10.2022	19.10.2023	20.10.2022	19.10.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
масл. слънчоглед	913 618	860 054	908 572	853 881	2 044 392	1 612 481	225	189	-5,9%	-6,0%	-21,1%	-16,0%
царевица за зърно	525 253	534 947	478 690	467 477	2 289 357	1 961 165	478	420	1,8%	-2,3%	-14,3%	-12,1%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 19.10.2023 г. сравнено със същия период на 2022 г.

1.2 Площи и производство на тютюн

Кампанията по прибиране на тютюн от реколта `2023 е към своя край. Значително по-големият размер засадени площи с „Ориенталски“ тютюн допринася за ръст на производството с 23,4% на годишна база. От друга страна, прибраните количества тютюн от типове „Бърлей“ и „Вирджиния“ са респективно с 16,5% и 20,9% под отчетените по същото време на 2022 г., като по-високите средни добиви от декар не са достатъчни да компенсират намалението на площите.

Площи и производство на тютюн към 19.10.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	20.10.2022	19.10.2023	20.10.2022	19.10.2023	20.10.2022	19.10.2023	20.10.2022	19.10.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	1 861	2 282	1 861	2 282	2 847	3 512	153	154	22,6%	22,6%	23,4%	0,7%
Тютюн-Вирджиния	588	431	588	416	727	575	124	138	-26,7%	-29,3%	-20,9%	11,3%
Тютюн-Бърлей	177	140	177	139	352	294	199	212	-20,9%	-21,5%	-16,5%	6,5%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

1.3 Площи и производство на зеленчуци

На този етап производството на полски домати и краставици надхвърля миналогодишното съответно с 11,8% и 3,9%, благодарение на формираните по-високи средни добиви. Засега от открити площи са добити по-малки количества пипер (с 10,2%), зеле (с 16,3%) и картофи (с 31,6%).

За периода от началото на 2023 г. до момента производството на домати в оранжерии бележи ръст от 15,2% спрямо година по-рано, докато при краставиците е налице леко намаление с 1%.

Площи и производство от зеленчуци, дини и пъпеши към 19.10.2023 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	20.10.2022	19.10.2023	20.10.2022	19.10.2023	20.10.2022	19.10.2023	20.10.2022	19.10.2023	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	9 082	7 483	8 081	6 297	145 334	99 474	1 798	1 580	-17,6%	-22,1%	-31,6%	-12,1%
Зеле	1 506	1 412	822	710	16 262	13 607	1 978	1 916	-6,2%	-13,6%	-16,3%	-3,1%
Пипер на открито	2 296	2 248	2 263	2 219	39 902	35 821	1 763	1 614	-2,1%	-1,9%	-10,2%	-8,5%
Домати на открито	2 251	2 151	2 228	2 146	44 287	49 499	1 988	2 307	-4,4%	-3,7%	11,8%	16,0%
Краставици на открито*	497	380	497	380	6 888	7 154	1 386	1 883	-23,5%	-23,5%	3,9%	35,9%
Домати в оранжерии	478	533	472	524	47 441	54 675	10 051	10 434	11,5%	11,0%	15,2%	3,8%
Краставици в оранжерии	461	426	454	418	49 241	48 752	10 846	11 663	-7,6%	-7,9%	-1,0%	7,5%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

* вкл. и корнишони

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

Като цяло, при основните трайни насаждения, чиято беритба все още не е приключила, към 19 октомври 2023 г. се отчита намаление както на реколтираните площи, така и на средните добиви в сравнение с аналогичния период на 2022 г. (с изключение на средния добив от сливи). В резултат, производството на сливи е с 1% по-малко на годишна база, а това на малини, десертно и винено грозде, ябълки, круши и орехи - с между 14,9% и 35,8%.

Площи и производство от трайни насаждения към 19.10.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	20.10.2022	19.10.2023	20.10.2022	19.10.2023	20.10.2022	19.10.2023	20.10.2022	19.10.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 388	4 273	3 476	2 851	35 723	26 597	1 028	933	-2,6%	-18,0%	-25,5%	-9,2%
круши	622	563	565	466	3 443	2 507	609	538	-9,5%	-17,5%	-27,2%	-11,7%
сливи	9 083	8 940	9 071	8 907	54 516	53 953	601	606	-1,6%	-1,8%	-1,0%	0,8%
орехи	8 626	8 432	6 201	4 407	6 122	3 931	99	89	-2,2%	-28,9%	-35,8%	-10,1%
малини	1 765	1 752	1 756	1 746	7 178	6 111	409	350	-0,7%	-0,6%	-14,9%	-14,4%
лозя винени	31 492	29 378	30 074	25 696	164 369	132 422	547	515	-6,7%	-14,6%	-19,4%	-5,9%
лозя десертни	2 707	2 695	2 643	2 560	15 941	11 667	603	456	-0,4%	-3,1%	-26,8%	-24,4%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

2. Есенна кампания

Сеитбата на основните есенни култури напредва с по-бавни темпове, отколкото през миналата година. Изоставането на засетите площи спрямо година по-рано е в границите от 23,5% при маслодайната рапица до 71,5% при ръжта.

Засети площи с есенници към 19.10.2023 г. (ха)

Култура	20.10.2022	19.10.2023	Изм., %
пшеница	635 571	317 033	-50,1%
ечемик	63 256	43 293	-31,6%
маслодайна рапица	103 193	78 912	-23,5%
ръж	3 191	909	-71,5%
тритикале	4 147	1 581	-61,9%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХ

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

В рамките на последната седмица през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени 49,4 хил. тона пшеница, докато товари с ечемик и рапица не са преминавали. Общо за периода от началото на пазарната 2023/24 година до 22 октомври 2023 г., експортът на пшеница през порта нараства над три пъти на годишна база, а този на ечемик – над двадесет пъти.

На този етап няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2023 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

¹ През последните няколко години „Пристанище Варна“ ЕАД формира около 30% от общия експорт на пшеница, царевича и ечемик и под 20% от този на слънчоглед и рапица.

**Износ на пшеница, ечемик и рапица
от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона**

	01.07.2022 – 22.10.2022	01.07.2023 – 22.10.2023	Изменение на годишна база
пшеница	238 940	865 855	262,4%
ечемик	6 706	141 528	2010,5%
рапица	10 174	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общо изнесеното количество царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на септември до 22 октомври 2023 г. е в размер на 45,7 хил. тона (при липса на експорт по същото време на миналия сезон). Досега не е осъществен износ на слънчоглед през порта.

**Износ на царевица и слънчоглед
от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона**

	01.09.2022 – 22.10.2022	01.09.2023 – 22.10.2023	Изменение на годишна база
царевица	-	45 666	-
слънчоглед	2 227	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е отчетен експорт на царевица и слънчоглед – реколта `2023 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

От началото на юли 2023 г. до момента не е регистриран внос на зърнени и маслодайни култури през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 40/2023, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за август 2023 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 40/2023, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

4. Цени

4.1 Зърнени и маслодайни култури

Средно за страната, към 18 октомври 2023 г. се регистрира леко седмично поскъпване на царевицата (с 0,3%) и пшеницата (с 1% при хлебната и с 0,8% при фуражната). Изкупната цена на слънчогледа отбелязва спад от 1,9%, а тази на ечемика се запазва на нивото от предходната седмица.

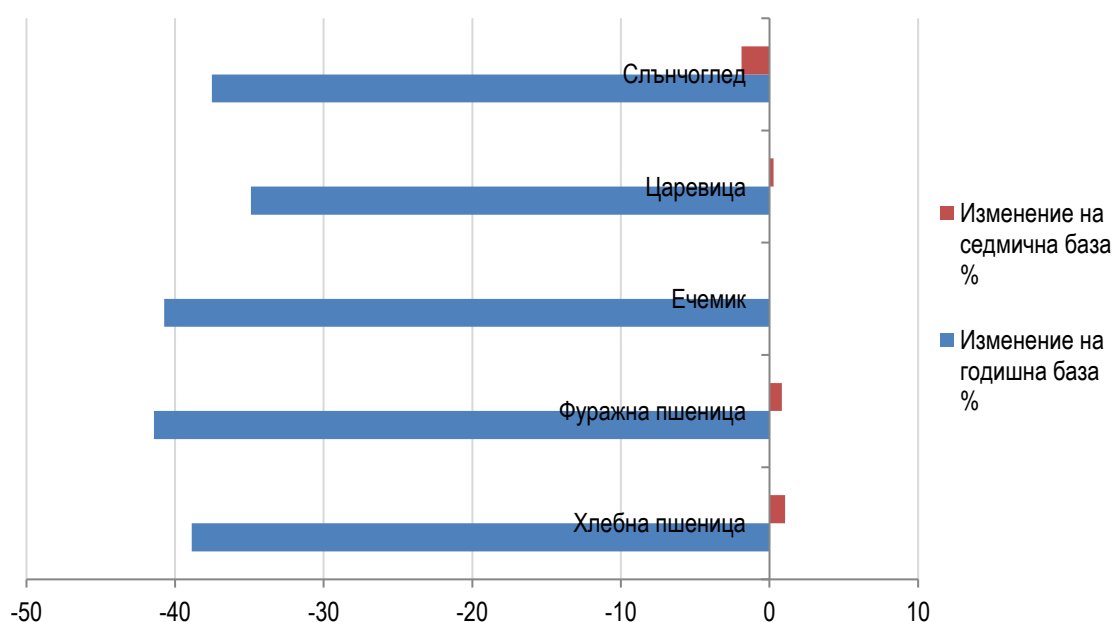
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 18.10.2023 г., лв./тон без ДДС

	19.10.2022	11.10.2023	18.10.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	638	386	390	-38,9	1,0
Фуражна пшеница	630	366	369	-41,4	0,8
Ечемик	572	339	339	-40,7	0,0
Царевица	593	385	386	-34,9	0,3
Слънчоглед	1 079	687	674	-37,5	-1,9
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ
* няма данни

Сравнявайки с аналогичния период на миналата година, основните зърнени и маслодайни култури са поевтинели в границите от 34,9% (царевица) до 41,4% (фуражна пшеница).

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 18.10.2023 г.

4.2 Плодове и зеленчуци

Седмичните ценови изменения при търговията на едро с основните плодове и зеленчуци са преобладаващо в посока надолу. Оранжерийните краставици, десертното грозде, картофите, оранжерийните домати, зеленият пипер и зелето се предлагат с между 1,7% и 10,9% по-евтино спрямо предходната седмица. Повишение на цените на едро на седмична база е налице при вносните ябълки (с 0,5%) и червения пипер (с 2,1%).

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 20.10.2023 г., лв./кг

	21.10.2022	13.10.2023	20.10.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,03	1,27	1,22	18,4	-3,9
домати (оранжерийни)	2,85	3,33	3,18	11,6	-4,5
домати (открити площи)	2,29	*	*	-	-
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	2,15	1,78	1,75	-18,6	-1,7
краставици (внос)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,65	1,65	1,50	-9,1	-9,1
пипер (червен)	2,02	1,95	1,99	-1,5	2,1
зеле	0,96	1,10	0,98	2,1	-10,9
дини	*	0,97	*	-	-
пъпеши	*	2,04	*	-	-
праскови	2,00	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки (внос)	*	1,95	1,96	-	0,5
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	2,15	2,30	2,26	5,1	-1,7

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ

* няма данни

Към 20 октомври 2023 г. средните цени на едро на зелето, десертното грозде, оранжерийните домати и картофите са с между 2,1% и 18,4% над нивата отпреди една година. Същевременно, оранжерийните краставици са поевтинели с 18,6%, а зеленият и червеният пипер – респективно с 9,1% и 1,5%.

**Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци
към 20.10.2023 г.**

